

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομὸς

Συνδρομὴ ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 16, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Ἀποσπασματὶ ἀρροῦνται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἰσότητος ἔτους καὶ εἰς ἑτήσια—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

15 Ἀπριλίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ
Πρωτοκλήτου δικαστηρίου τοῦ τμήματος τῆς
κάτω Μεσσηνίας.

[Ἐκ τῆς συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΕΠΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Καὶ ἡ τιμὴ δὲ τῆς ἰδρύσεως τακτικῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων, ὧν ἐστερεῖτο ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς αὐτοκρατορίας ἢ πατρὶς, εἰς τὸν Κυβερνήτην ὀφείλεται· διότι ἐπὶ τετρακόσια ἔτη πρὸ αὐτοῦ οἱ δημογέροντες, οἱ πρόκριτοι, οἱ πατριάρχαι, οἱ ἀρχιερεῖς, ὁ κληρὸς ἐν γένει, ἐξεπλήρουν αὐτεπαγγέλτως ἔργα δικαστῶν εἰς ὧν τὰς ἀποφάσεις ὑπεβάλλοντο ἐκουσίως καὶ ἐπέιθοντο ἀγογγύστως οἱ Ἕλληνες. Ἐθμελιούντο δὲ αἱ ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ἐπὶ τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ συμβιβαστικοῦ πνεύματος τῶν διεξαγόντων τὴν δίκην. Ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους πίστις, ἰσχυροτέρα καὶ γενικωτέρα ἢ σήμερον, καὶ ἡ πρὸς τὰς ἀμοιβαίας ἐλλείψεις συγκατάθεσις συνετέλουν εἰς τὴν πρόληψιν ἢ τὴν διασκέδασις τῶν ἐρίδων. Τὸ δὲ «μισεῖ ὡς φιλήσω καὶ φίλει ὡς μισήσω» τῶν ἀρχαίων, τὸ ἀνεξάλειπτον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πάντοτε ἀξιάγαστον τοῦτο προσὸν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χαρακτῆρος, ἐπὶ πολιτικῶν μάλιστα φιλοτιμιῶν, ἐβασίλευεν ἀνεξέλεγκτον κατὰ τὰς δουλικὰς ἡμέρας. Ἡ περὶ τὰς συναλλαγὰς ἰδίως χρηστότης τῶν τότε χρόνων κατασχύνει τὴν μετὰ ταῦτα δυσπιστίαν, ἣν ἀρκεῖ νὰ στιγματίσῃ μόνη ἢ παραβολὴ τῶν πρὶν ὁμολογιῶν πρὸς τὰς καθ' ἡμᾶς συναλλαγματικάς. Τότε μὲν ἐπὶ τῶν ἀνελευθέρων ἡμερῶν, ὁ δανειζόμενος ὠμολόγει ἀφελῶς τὸ χρέος καὶ ἀφελέστερον ὑπισχεῖτο τὴν ἀπότισιν «Θεοῦ δίδόντος,» ἢ «εἰς

πᾶσαν καλὴν ἀναζήτησιν» σήμερον δὲ, ἐπὶ ἐλευθερίας, ὀπόσας προφυλάξεις καὶ ὀποίους περιορισμούς περιέχουσιν αἱ συναλλαγματικάι, αἶτινες, καὶ αἱ μὴ ἐμπορικάι, ψευδῶς ἐπιστέλλονται ἀπ' ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν. Καὶ οὕτω λησμονοῦμεν, ἡμεῖς οἱ καὶ πρὸς τὴν ἀσθνεστάτην κατὰ τοῦ ἔθνους προσβολὴν ἀναφρίσσοιτες, ὅτι ἰδίαις χερσὶ τραυματίζομεν τὴν ἡμετέραν ἀξίαν, ἀποδεχόμενοι ὄρους ἐμφαίνοντας ἐνδειαν ἀρχῶν ἠθικῆς καὶ φόβον δολιότητος. Διότι καὶ κατὰ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις συμβαίνει ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῆς πολιτείας, τῆς σωρευούσης νόμους ἐπὶ νόμων. Καθὼς ἡ πληθὺς τῶν νόμων ὑποτίθησιν ἀχαλίνωτον κλίσιν πρὸς τὸ ἀδίκημα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ ὑπέμετροι περιορισμοὶ καὶ αἱ προφυλάξεις σημαίνουσι προαίρεσιν ἐπιβροπῆ πρὸς τὴν ἀθέτησιν τῶν ὑπεσχημένων· μαρτυροῦσι δὲ τοῦτο πρὸ πάντων ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι. Ὁ μὲν Λυκούργος, δοξάζων ὅτι τὰ συντείνοντα εἰς τῆς πολιτείας τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ἀρετὴν πρέπει νὰ ὦσιν ἐγκατεστοιχειωμένα ἐν τοῖς ἥθεσι καὶ ταῖς ἀγωγαῖς τῶν πολιτῶν, οὐ μόνον οὐδέποτε ἔθηκε νόμους γραπτούς, ἀλλὰ καὶ ῥήτραν ἐξέδοτο «μὴ χρῆσθαι νόμοις ἐγγράφοις.» Καὶ ἐνῶ ἄλλοι, προστίθησιν ὁ ἐκ Χαϊρωνείας φιλόσοφος, ἀπέλιπον γράμματα μόνον καὶ λόγους, ὅπως μόνον λόγια καὶ ἐγκυκλίους ἀπολείπουσι καὶ οἱ ἐφ' ἡμῶν ὑπουργοὶ, ἐκεῖνος «ἐργῶ πολιτείαν ἀμίμητον εἰς φῶς προηνέγκατο» τὸ δ' ἔργον τοσοῦτον ἦτο στερέον, ὥστε ἐνόσφ ἡ Λακεδαιμόνιον ἐτήρησε τοὺς ἀγράφους νόμους τοῦ Λυκούργου, ἐτήρησε δὲ αὐτοὺς ἔτη πεντακόσια, «ἐπρώτευσε τῆς Ἑλλάδος εὐνομία καὶ δόξη.» Ἐν δὲ ταῖς Ἀθῆναις, ἡ ἀγανάκτησις μεθ' ἧς δολοκλήρος ὁ δῆμος ἐν ἐκκλησίᾳ ἀπέβριψε τὴν περὶ ἐμπρήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ ναυστάθμου πρότασιν τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ περ λυσιτελεστάτην τῇ πολιτείᾳ, ἀποδεικνύει ὅτι καὶ εἰς τῶν Ἀθηναίων τὴν ἀγωγὴν καὶ τὰ ἦθη ἦν ἐγκατεστοιχειωμένη ἢ δικαιοσύνη, «ἐν ἣ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετὴ ἐστι.»

Μὴ ἄρα τὴν τοσαύτην διαφορὰν πρέπει νὰ ὑπολάβωμεν καρπὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ; μὴ μετὰ τῆς δουλείας «τέθνηκεν ἡ πίστις, ἐβλάστησε δὲ ἀπιστία;» Ἄπαγε! Καὶ τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν τὸ παράδειγμα ἀποκρούει τὴν παράτολμον ταύτην ὑπόνοιαν. Μὴ διστάσωμεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐλευθε-